

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لک (۶۵) ، التي
آیلقی (۳۵) غروشدور .
ممالك اجنبیه ده سنه لک (۱۷) ، التي
آیلقی (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب حاکم جاده سنده اورخان بک خاننده
نومرو ۲۳-۲۶

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع المصنویه قبول
اولنور م درج ایدیا مین یازیلر
احاده اولوغاز .

~~~~~

المیزان

سر ۱۳۳۰

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم
دینی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لک مجموعه اسلامیة در

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ح . اشرف ادیب

جلد ۱۰

۵ ربیع الآخر ۱۳۳۱ پنجشنبه ۲۸ شباط ۱۳۲۸

عدد ۲۳۵

فَلْتَنَفَسُوا

اخلاق اسلامیة نك اساسلى

۱۲

بو مناسبته شرق حقنده یازلمش بعض آثارده آرا صره تصادف ایدیلن بر یا کلتشی تصحیح ایتکی کندیمزه بر وظیفه عد ایدرز . اورو بالیلرک بر طاقیمی کندیلری کبی انسان اولان بعض مخلوقاته تعبد مرتبه سنده ایدیلن تعظیلات حقنده کوردکاری نمونه لره آلدانه رق بز شرقیلرکده پیغمبر من صلی الله علیه وسلم افندمزه عبادت ایتدیکمزه قائل اولیورلر . بوندن یا کلتش بر فکر اوله ماز . مسلمانلر وظیفه عبادتی آنجق خالقلرینه قارشى ایفا ایدرلر . و عبادت مولایه هیچ بر کیمسه بی تشریک ایتزلر . چونکه بو ، اولنرجه شرک محضدر . بت پرستلک عینیدر .

واقعا بز مسلمانلر پیغمبر من افندمن حضرت نرینه اطاعت کامله ایله اطاعتی وجائب ایماندن بیلیرز . ذات شریفه قارشى اولان تعظیم و محبت مزده هیچ بر مخلوق دیگر مخلوقه قارشى محبتیه قابل قیاس دکدر . فقط بو اطاعت ، بو تعظیم ، بو محبت ایله برابر هیچ بر زمان ، الله تعالی ایله آره مزده واسطه تبلیغ اولان حضرت رسولک مافوق البشر بر موجود اولدینی هیچ بر مسلمانک خاطرینه کلز . قرآن کریمک متعدد یرلرنده : « قل انما انا بشر مثلكم یوحى الی = اولنره دی که : بن آنجق سزک کبی بشرم . بکا وحی اولونور . » دیه وارد اولمشدر . حتی اسماء شریفه محمدیه دن بری « عبدالله » یعنی « اللهک قولى » در . کله شهادتک جزء ثانیسی ده : « واشهد ان محمدا عبده و رسوله » در که بوراده حضرت پیغمبرک (صلم) عبیدی رسالتدن اول مذکوردر . کالات نبوتده مشاهده ایلدیکی هیئت وعظمتک تأثیریه بوتون اعضاسی تترمه مک باشلايان بر اعصابی حضرت پیغمبر (صلى الله علیه وسلم) : « هون عليك فانما انا ابن امرأة كانت تأكل القديد = کندینه کل . بن ده قدید لقمه سیله کچین بر قادینک اوغلی بم . » سوزلریله تسکین ایتشدردی . مع مافیه بوتواضع علوی رسالتناهی ده اونک واجب الاطاعة اولدیغی ، تبلیغ ایتدیکی اوامر ونواهینک طرف حقدن اولدیغی هیچ بر مسلمانک ذهندن چیقارماز . زیرا امتک مرشدیدر ، هادیسیدر . تکلیفات الهیه اطاعتی محض خیر اعتقاد ایدن کیمسه البته او تکلیفاتک واسطه تبلیغه ده اطاعتی محض خیر اعتقاد ایدر .

حضرت پیغمبره اطاعت وجوبی مشعر اولان آیات واحادیث کریمیه هپ بو نظره باقلمق لازم کله چکنی آکلامق ایچون آتیده کی آیات کریمیه دقتله او قومق کافیدر :

« وما آتاكم الرسول فخذوه وما نهاكم عنه فانتهوا » برده رسول

سزه هر نه بی کتیرمش ایسه اونى آلکز . سزی هر نه دن نهی ایتدی ایسه اونندن ده واز کچکز . « سورة حشر آیت ۷ .

— « قل ان كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله ويغفر لكم ذنوبكم والله غفور رحيم . قل اطيعوا الله والرسول فان تولوا فان الله لا يحب الكافرين = اولنره دی که : اکر اللهی سوپورسه کز بکاتبیت ایدیکز که الله ده سزی سوسون . و کناهلرکزی مغفرت ایتسون . الله ایسه غفور و رحیمدر . سن اولنره دی که : الله ورسوله اطاعت ایدیکز . اکر دیکله مزسه کز شبهه سز بیلدیکز که الله کافر لری سومز . « سورة آل عمران آیت ۲۹ »

— « قل اطيعوا الله واطيعوا الرسول فان تولوا فانما عليه ما حمل وعليكم ما حملتم وان تطيعوه تهتدوا وما على الرسول الا البلاغ المبين = سن اولنره دی که : الله اطاعت ایدیکز . اکر اعراض ایدرسه کز رسولک امر تبلیغه کندینه تحمیل اولنان مسئولیت آنجق کندینه ، امر اطاعتده سزه تحمیل اولنان مسئولیت آنجق سزه راجعدر . مع مافیه اکر اوکا اطاعت ایدرسه کز هدایتی بولورسکز . رسول ایسه سزه قاریشماز . اونک وظیفه سی یالکز آچیقجه تبلیغ ایتمکدن عبارتدر . « سورة نور آیت ۵۳ »

— « يا ايها الذين امنوا اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر منكم فان تنازعتم فى شئ فردوه الى الله والرسول ان كنتم تؤمنون بالله واليوم الآخر = ای ایمان ایدنلر ! الله اطاعت ایدیکز . رسوله ده و ایچکزدن اولو الامر اولانلره ده اطاعت ایدیکز . بر شی حقده آره کزده نزاع و اختلاف ظهور ایتدیکی تقدیرده اکر الله و يوم اخرته ایمانکز و ارسه اوشی اللهک و رسولک حکمه احاله ایدیکز . « سورة نسا آیت ۶۲ »

بو خصوصه متعلق اقوال نبویه ده مراجعت ایتدیکمزه آتیده کی حدیثلره تصادف ایدرز :

— « انما انا بشر اذا امرتكم بشئ من دينكم فخذوا به واذا امرتكم بشئ من رأيي فانما انا بشر = بن آنجق بر بشرم . سزه دینکزه عائد برشی امر ایتدیکمده اونکله عامل اولکز . کندی رأیمله ده سزه برشی امر ایدرسم بنم آنجق بر بشر اولدیغی بیلکز . » — « انما انا بشر مثلكم وان الظن يخطئ ويصيب ولكن ما قلت قال الله فلن اكذب على الله = بن آنجق سزک کبی بشرم . ظنده ایسه خطا ده اولور ، صواب ده اولور . لکن سزه « الله شوبله بویله دیدی ، دیدمی ، یالاندن الله برشی اسناد ایتمکلمکه احتمال یوقدر . »

اصحاب کرام بونکتهیه تماماً واقف اولدقلری ایچین طرف رسالتدن کندیلرینه امر اولنان برایش حقنده عجیبا طرف حقندیدر ، یوقسه حضرت پیغمبرک (صلم) رأى واجتهادیمیدر ؛ دیه شکده و شوبده کندیلرینکده آنک خلافه بر رأیلری اولدینی زمانلرده استیضاح ایدرلردی . اکر بو امر حقنددر جوابی آلیرلرسه بلا تردد اطاعت واکر رأى واجتهاد نبوی اولدینی جوابی آلیرلرسه کندی رأیلرینی بیان ایدرلردی . « و مشاورهم فى الامر = ایشده اولنره مشاوره ایت ، آیت کریمه سنک

منطوق منیفه تبعاً بعد المشاوره رأی اصحابك ترجیح ایدلیدی ده واقع اولوردی . ننه کیم بدر ایله احد وقع لرنده امر حربی تدبیر ایتیمک خصوصنده اصحاب کرامک رأی ترجیح بویورلدینی کبی خرما آشیدنی تعریف بویورلرکن : « بزونی باشقه دورلویایورز . » جوابی اوزرینه : « اتم اعلم بامور دنیا کم = سز دنیا ایشلریکزی دهایی بیلورسکیز . » بویورمشلرد .

کورولیورکه حضرت پیغمبره اطاعت فکر وظیفه بی اخلال ایدمک ماهیتده اولدینی کبی عبادات و طاعاتزده حقیقته اللهدر . پیغمبره اطاعتز بالتبعیهدر . بو عینله وظیفه سنی ایفایه عزم ایتیش بر اردونک قوماندانه اطاعتی کیدر . ناصل که قوماندانک مسئولیتی کنیدینه ، بر نفرک مسئولیتی ده کنیدینه عائد ایسه . پیغمبر ایله امتک مسئولیتی ده بویلهدر . « من احبنی فقد احب الله ومن اطاعنی فقد اطاع الله = بنی سون اللهی ده سومش ، بکا اطاعت ایدن اللهده اطاعت ایتیش اولور . » حدیث شریفده کی معاده بودر . یوقسه حضرت پیغمبر آمر مجبر دکلدرد . امته بالکیز حقیقی ، وظیفه انسانی سنی آجیقجه تبلیغ ایدر . آنلری طوغرو یول شودر ، اگری یول بودر ، دییه ارشاد ایدر . اوندن صوکره متابعت وعدم متابعت ، خیر محضی قبول ایدوب ایتیمک ایمانه ، عقیده به ، یعنی مکلفک عقلنه مودوع قالیور . ننه کیم دمین ذکر ایتدیکنر حدیث شریفی : « من یطع الرسول فقد اطاع الله ومن تولى فما ارسلناک علیهم حیظاً = رسوله کیم اطاعت ایدرسه اللهده اطاعت ایتیش اولور . هر کیم ده اطاعتدن روگردان اولورسه کندی بیلیر . زیرا بز سنی اونلرک اوزرینه نکهبان اوله رق کوندردمک . سورة نسا ایت ۸۲ ، ایت کریمه سیله « فذكر انما انت مذكر لست عليهم بمسيطر = سن تذکیر ایت . زیرا مذکر کردن باشقه بر شی دکلسک . سن اونلرک اوزرنده مسیطر یعنی آمر مجبر دکلسک . سورة غاشیه ایت ۲۱ ، ۲۲ ، ایت جلیله سی ایله صراحة تفسیر ایتیمکدهدر .

وظیفه ومکلفیت فکری دین اسلامده او قدر قوی بر اساسه مستنددر که تکلیفدن پیغمبر من (صلی الله علیه وسلم) دخی معاف دکلدرد . حتی دین اسلام ایله ، وظائف متنوعه دینییه ایله ایلک مکلف اولان اودر . برنجی مسلمان متبوع ومرشد اعظمز اولان پیغمبر من (صلی الله علیه وسلم) در . حتی اونک مکلفیتی امتدن آغیردر . از جمله کیجه یاربیری اویقودن قالقوب تهجد نمازی قیلمق امتسه واجب دکل ایکن کنیدینه واجب ایدی . صدقه آلمق امتی ایچون مباح ایکن کنیدینه دکلدی . امتی اولاد وعیالنه میراث بر اقوب طورورکن اونک ولو جزئی مقدارده اولسون براقدینی میراث ینه کنیدیسندن روایت اولونان : « نحن معاشر الانبیاء لانورث ماترکنساء صدقه = بز پیغمبرلر زمره سنک میراثی کیمسه به قالماز . براقدیقمز صدقهدر . » حدیث شریفه بنام ورثه ویرلیدی و بیت المال مسلمینده قالدی .

امتی کبی ذات رسالتپناهینکده عندالله مسئولیتی متضمن اولان شو آیات کریمه شایان عبرتدر :

« فلذلك فادع واستقم كما امرت ولا تتبع اموالهم وقل آمنت بما انزل الله من كتاب وامرت لاعدل بينكم الله ربنا وربكم لنا اعمالنا ولكم اعمالكم لاجلة بيننا وبينكم الله يجمع بيننا واليه المصير = ايشته سن بو خصوص ایچون دعوتده بولون . هم ده سکا نصل امر اولونیدسه اولهجه استقامت ایت . اونلرک آرزولرینه تبعیت ایتمه . واونلره دی که : اللهک انزال ایتدیکی کتابه بن ایمان ایتدم . وسرک آره کزده عدالتله معامله ایتیمکه مأمور اولدم . سرکله بزم آره مزده الله وار . بزم عمللر من بزم ، سرکده عمللر کنز سزهدر . سرکله بزم آره مزده نزاع و خصومتده محل یوق . زیرا الله بزى بر آرایه کتیره جک . وایله جق بر حضور آلهیسیدر . » سورة شوری آیت ۱۴ — « قل انی نهیت ان اعبد الذین تدعون من دون الله لما جانی الیئنا من ربی وامرت ان اسلم لرب العالمین = سن اونلره دی که : اللهدن باشقه عبادت ایتدکرکزده عبادت ایتیمکدن بن نهی اولوندم . زیرا رجیدن بکا بیئات کلدی . کذلک رب العالمینه قارشى تسلیم ایله امر اولوندم . » سورة مؤمن آیت ۶۸

« وامرت ان اکون من المسلمین = ... برده بن مسلمیندن اولمقله امر اولوندم . » سورة یونس آیت ۷۳ و سورة نمل آیت ۹۳ — « قل انی امرت ان اعبد الله مخلصاً له الدین وامرت لان اکون اول المسلمین قل انی اخاف ان عصیت ربی عذاب یوم عظیم = سن اونلره دی که : الله عبادتله ، اونک رضای یاریسی اوغورنده دینه هیچ برشی قارشیدر ماقبله امر اولوندیقم کیم مسلملرک برنجیسی اولمقله ده مأمور اولدم . کذلک اونلره دی که : بن ربه عصیان ایدرسم بک بیوک برکونک عذابندن قورقارم ... » سورة زمر آیت ۱۴ ، ۱۵

« قل انی امرت ان اکون اول من اسلم ولا تکونن من المشرکین = اونلره دی که : بکا ایلک مسلمان سن اول . وصاقین مشرک لردن اولما ، دییه امر اولونمشدر . » سورة النعام آیت ۱۴

« قل ان صلاتی ونسکی ومحیای ومماتی لله رب العالمین لاشریک له وبذلک امرت وانا اول المسلمین = اونلره دی که : بنم صلاتم ، عبادتم ، یاشامقلم ، اولوم هب رب العالمین اولان الله ذوالجلال المجوندرد . اوله الله که هیچ بر شریکی یوقدر . ايشته بن بونکله امر اولوندم . ومسلمانلرک برنجیسی بنم . » سورة النعام آیت ۱۶۳

وظیفه ومسئولیت فکری نه راده به قدر قلوب اهل اسلامه نقش ایدمک ایسته نلش که حضرت پیغمبرک هرامر ونهی محض حکمت وفرمایش رب عزت اولدینی هر مسلمانجه بر امر مبرهن وبویله بر عقیده حاصل اولمادجه بر غیر مسلم ایچون ایمان واهدایه طالب اولمق عقله گلزکن ینه حضرت پیغمبره اطاعتک امر بالمعروفه قصر ایدلیدیکنی بر آیت کریمهده او قویورز . ايشته آیت کریمه :

« یا ایها الذین اذنا جاءک المؤمنات یتابعنک علی ان لا یشرکن بالله شیئاً ولا یسرقن ولا یزنین ولا یقتلن اولادهن ولا یتأینن بهتین یفترینه بین ایدیهن وارجلهن ولا یصیننک فی معروف فبایعهن واستغفرلهن الله

ایکنجی، اوچنجی عصر لرله دردنجی عصرک نصف اخیرینه قدر اندلس، عرفان و مدنیت، حضور و آسایش، دبدبه و شوکتک اوج علیاسنه صعود ایلشدی. اندلسک او زمانکی شکوه و ترفیاته دأر؛ دردنجی عصر هجریدن بحث ایدرکن؛ آز چوق تفصیلات ویرمشدک. مع التأسف اعصار متعاقبه، عبدالرحمن متوسط دورینی بردها عرض ایدمه مشدر. اسپانیانک اسلام طرفندن استیلاسی هنکامنده (ویزینفوت) رؤسائی ایبه ریک شبه جزیره سنک شالنده (آستروپا) جبائنه چکیلرک اوافق و فقط مستقل بر حکومت تشکیل ایتمش واندلسک تکرار ضبط و استیلاسنه انتظاراً؛ اورادن؛ متادیا اسلاملرک احوال و حرکاتی ترصدہ قویولمشلردی.

اندلس اسلاملری سعادت و مدنیتک مراتب بالاترینه صعود ایتدکن صوکره رفاه و ثروت، اذواق و طربله نجات اخلاقیه لرینی غائب ایدرک اسکی جنیدلک، سلاح شورلق، حماست و شجاعت، عدالت و فضیلت رینه، تن پرولک، اخلاق سزلق، عیش و عشرت، جبانیت و احتراض، ظلم و تعدی کی ملکات رذیلہ قائم اولمشدی. عبدالرحمن متوسط زمانندن اعتباراً؛ ظاهراً پرشکوه و شوکت اولان شکیمه دولت؛ ایچین ایچین اخلاق سزلق کووه لرله کیرملکه باشلامشدی. سفاهت درجه نهاییه واصل اولمش و بونک نتیجه طبیعی سی اوله رق هر تورلومز ایای نیله اونوتلشدی. سرای حکمداری اسکی نجات و قورانه سنه بدل بر مشهر اذواق و سفاهت حالی آلمشدی. مقام حکمداری به نامزد اولان شهزاده لر، تجربه دیدہ، صاحب رویت و فضیلت امرا و علمادان جذی و شاهانه بر تحصیل کوره ریک بارکران سلطتی یوکلنه بیله جک درجده بر اقتدار و مزیت اکتسابنه جالیشملری شویله طورسون، کیجه کوندوز جواری و بندکادن تشکیل ایدیلن بزم طرب و نوشده امرار حیات ایدر و بوسورتله فطری اولان قوه دماغیه لرینی ده سفاهتله نابوسم چور و تورلردی.

بوکی حالات نتیجه سنده امویه خاندانی افرادی نجات و اصالت عرقیه لرینی غائب ایتمش، اداره حکومتی بازیجه حاله کتیرمشلردی. اداره سزلک یوزندن اوتده بریده ظهور ایدن عصیان و اختلال کیتدکجه کسب شدت و توسع ایلشدی. مرکز سلطنتک حکم و نفوذی آرتق و لایاته اجرای تأثیر ایدمه میوردی. امرا داعیه استقلاله دوشه ریک اندلسی باشند باشه برفتنه زار خونینه چور و یورلردی.

هجرتک ۳۶۶ سنه سنده اون بر یاشنده قرطبه تختہ کچن هشام، قادینلرک اک عاقله و مدبره سی اولان والده سی (صیحه)، وزیرلرک اک حمتلی و اک درایتلیسی بولنان (ابن ابی عامر المنصور) کی ایکی وصینک درایت و حسن اداره لری سایه سنده کمال شان و شوکتله یکر می ایکی سنه قدر اجرای حکومت ایلشدی. فقط ۳۹۴ تاریخنده اولان (المنصورک) و متعاقباً والده سی (صیحه) نک و ظاکلری اوزرینه شیرازه حکومت بردنبره بوزولمش، امرا عصیانہ باشلامش، هر طرفه فساد و اختلال فورتنه لری قویومشدی.

ان الله غفور رحيم = ای نبی مکرم! مؤمن اولق ایستین قادینلر سکا کلوبده الله تعالیه هیچ بر شیتی شریک طوتمامق، سرقت ایتمه مک، زنا ایتمه مک، چوجقلرینی اولدورمه مک، باشقه سنک چوجقنی کندی قوجه لرینه اسناد ایتمه مک، هیچ برای ایشده سکا عصیان ایتمه مک اوزره مبايعه ایتک ایسترلرسه اونلرله مبايعه ایت. واللهم انزل الیچون مغفرت طلب ایت. شبهه سز الله تعالی غفور و رحیمدر، سورة ممتحنه آیت ۱۲. وظیفه و مسئولیتک نه قدر آغیر تاقی ایدلکی شوندن آکلاشیلرکه «فاستقم کما امرت» سکا ناصل امر اولوندیسه اوله جه استقامت ایت. «ما آتندہ کی آیت کریمه یی حاوی اولان سورة شریفه نازل اولدینی زمان علیه الصلاة والسلام افندمز: «شیتینی سورة هود = سورة هودنی اختیار لاتدی» بویوردیلر. وفی الحقیقه مبارک صقاللرینه او تاریخده همان قبر دوشدی. کذلک حجة الوداع ایله ارتحال عالی لرینه قریب صوگ خطبه ده حضرت پیغمبرک (صلی الله علیه وسلم) بوتون امتی اشهاد ایدرک: «الا هل بلغت = سوبلیک تبلیغ ایتدی؟» دیه سؤال ایتلری و «أوت یا رسول الله تبلیغ ایتدک». جوابی اوزرینه: «یارب شاهد اول!» دیه بارکاه احدیته قارشی تبریه نفس یولنده توجیهه خطاب ایتمه سی هب وظیفه و مسئولیت فکر لرینک آغیر لغنی حس ایتمکدن و ایتدیرمک آرزوسندن نشأت اید یوردی. الحاصل دین اسلام اقتضاسنجه عبادت و اطاعت یالکز الله عظیم الشانه مخصوصدر. مخلوقه اطاعت آنحق اللهک رضاسنه موافق اولق اوزره امر بالمعروفه و قوانین شرعیه یی - که بزم احکام مدنیه مزدر - تطبیق ایتک ایستهدیکی زمانه مقصوددر. معصیتده ایسه هیچ بر کیمسه یه اطاعت ایدلر. نته کیم حدیث شریفده: «لا طاعة لمخلوق فی معصية الخالق» خالقه عصیان ایتک خصوصنده هیچ بر مخلوقه اطاعت اولماز، بویورلشدی. بونک خلافتده کی ظنون باطلدر. وساحة اسلام مخلوقی معبود طانیقندن کلیاً بریدر.

احمد نعیم

تصحیح - ۵۲ نجی عددک ۳۹ نجی صحیفه سنک ایکنجی ستوننده:

سطر	خطا	صواب
۱۹	حسناتی سیثایتیدر	حسناتی مقرینک سیثایتیدر
۳۸	اولان آخرتک	اولان اهل آخرتک

اسلامده فن و فلسفه

بشنجی عصر هجریه اندلس

بشنجی عصر هجری اندلس ایچون برسلسله فلاکتله باشلامش، و متادیا فجیع و خونین وقعاته مشهر اولمشدر. شامدن فرار و تحمل کداز عن و مشاقه معروض قاله رق نهایت خفیا اندلسه کیره بیلمش اولان عبدالرحمن، هجرت نبویه نک ۱۳۹ تاریخنده اسپانیاده امویه دولتی تأسیسه موفق اولمشدی.